

5,99 km - 2 uur
Vijftig Bunder

Natuurmonumenten

Wandelroute Noordlaarderbos en de Vijftig Bunder, vlakbij de Hondsrug (Drenthe)

Het Noordlaarderbos (Gronings) en De Vijftig Bunder (Drents) liggen op de overgang tussen de Hondsrug en het beekdal van de Drentse Aa. Het zijn gebieden met een rijke historie. Zo'n 2500 jaar geleden werd het bos gekapt, dat hier toen stond. De grond werd als landbouwgrond gebruikt, maar zó intensief dat er na een tijd niets anders dan heide groeide. De grond was uitgeput. Vanaf 1850 werd de heide ontgonnen. Er werden bomen geplant -eiken en grove dennen- en een deel van de heide werd in grasland omgezet. De Vijftig Bunder werd niet grootschalig bebost; dit heidelandschap is dus eeuwenoud.

Ook cultuurhistorisch zijn het Noordlaarderbos en De Vijftig Bunder interessant. In het bos ligt een galgenberg. Op De Vijftig Bunder zijn twee grafheuvels van rond 1500 voor Christus en karrensporen uit de Middeleeuwen te vinden. De Tweede Wereldoorlog is zichtbaar in de vorm van een tankgracht.

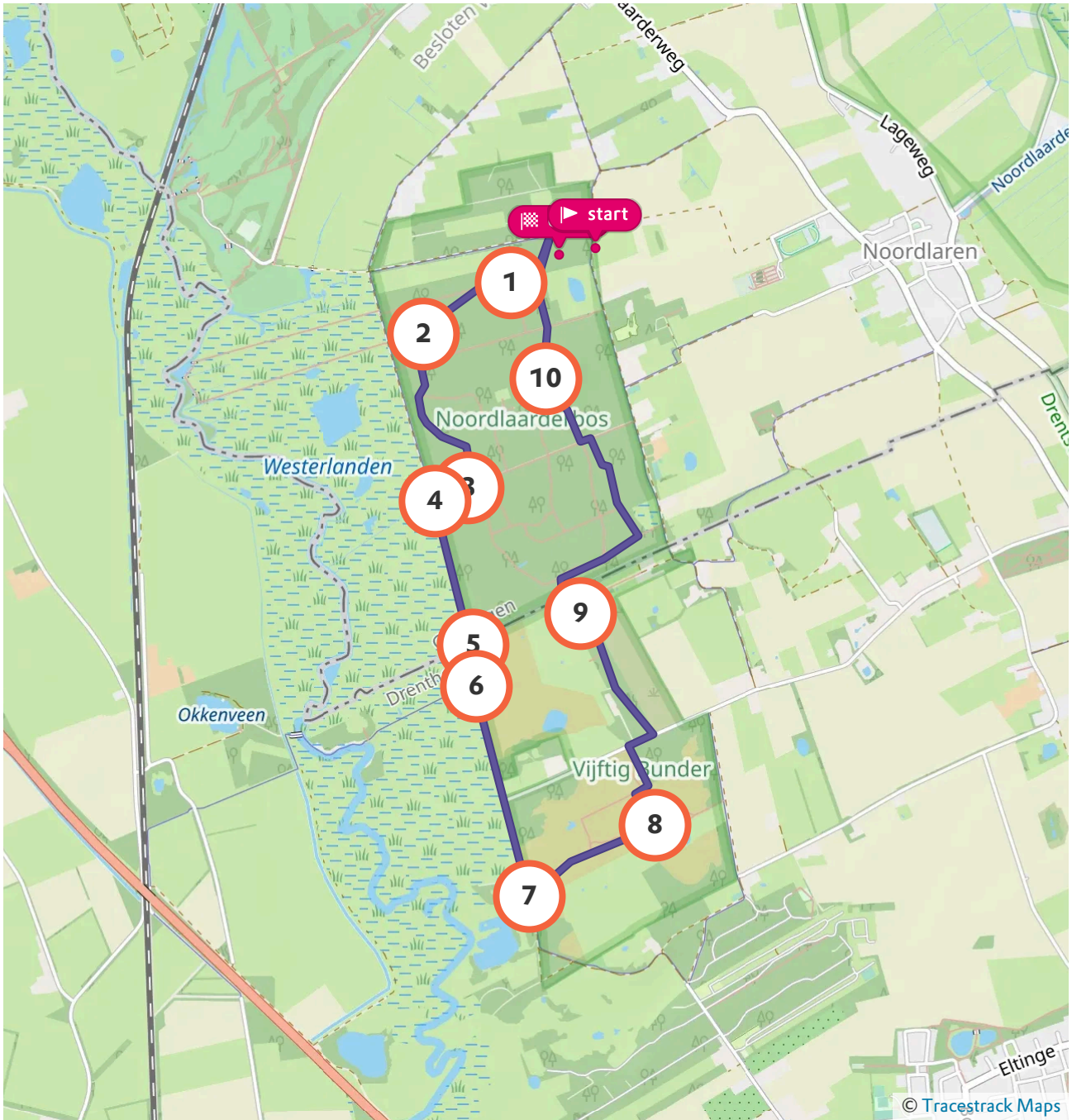
Natuurmonumenten heeft vanaf 1932 de gebieden stap voor stap in eigendom gekregen.

Volg bij de Polse weg vanaf de parkeerplaats de rode paaltjesroute.

Waar kun je starten

Pollseweg, Noordlaren
(GR)

1 Grasland

De graslanden tussen de bomen aan je rechterhand zijn voedergebieden voor reeën, vogels en insecten. In de vroege zomer bloeien hier margrietten, echte koekoeksbloemen en verschillende soorten zuring.

2 Naaldhout

Niet overal is het oude productiebos van fijnspar en douglasspar al omgevormd tot een natuurlijker loofbos. Een naaldbos is kaler dan loofbos maar het heeft zijn eigen bewoners zoals kruisbek en goudhaan.

3 Kapvlakte

Het berkenbos is hier spontaan gegroeid nadat deze vlakte helemaal kaal is gekapt. Er staan ook grove dennen tussen.

4 Drentse Aa

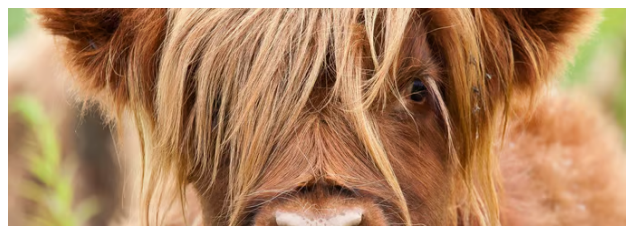
De Westertse Weg biedt uitzicht op de graslanden in het beekdal van de Drentse Aa. Deze madelanden overstroomden vroeger geregeld. 's Zomers werden ze als hooiland gebruikt. De Drentse Aa kwam vóór de kanalisatie soms tot aan de Westertse Weg. De houtwal aan je rechterzijde moest het water keren.

5 Verkorte route

De verkorte wandelroute gaat aan het eind van het bos linksaf (blauw paaltje). De routebeschrijving begint dan weer bij 10.

6 Weide

Deze enorme weide aan je linkerhand (30 ha) werd een paar jaar geleden nog gebruikt als landbouwgrond. Tegenwoordig zorgen paarden en Schotse Hooglanders met hun gegraas ervoor dat het land verwildert. Ze grazen niet overal even gretig, waardoor er verschillen in het landschap ontstaan. Op minder begraasde stukken schieten elzen, berken en andere bomen op. Waar de dieren veel eten, wordt het schraal en kaal en krijgt struikheide een kans. De oliehoudende heidezaden zitten nog in de grond en blijven wel 100 jaar kiemkrachtig. De Vijftig Bunder (49,8 ha) is een eeuwenoud heidelandschap. Ook hier zit keileem in de grond waardoor er vochtige plekken zijn. Er groeien bijzondere planten als warkruid, klokjesgentiaan en stekelbrem. Ook typische heidebewoners, zoals de levendbarende hagedis, leven hier.

7 Tankgracht

Op De Vijftig Bunder is de tankgracht goed te zien. In de Tweede Wereldoorlog dwongen de Duitsers de bevolking deze diepe geul te graven om zo 'vijandige' tanks tegen te houden.

9 Kogelvanger

De wal even verderop links was een kogelvanger. Tot 1972 had Defensie hier een schietbaan; de wal moest de kogels opvangen. Inmiddels is de schietbaan niet meer in gebruik.

8 Karrensporen

De karrensporen voor je zijn veel ouder dan de tankgracht. In de Middeleeuwen was er veel handelsverkeer tussen Groningen en Coevorden. Zodra een karrenspoor te ver was uitgesleten, gingen ze ernaast rijden. Zo ontstond een patroon van evenwijdig lopende sporen. Op de heide zie je nog meer geulen. De zogeheten ritsen liggen evenwijdig aan elkaar in het veld. Rond 1850 werd de heide hiermee in stukken opgedeeld als voorbereiding op de ontginning. Zover is het gelukkig nooit gekomen.

10 Galgenveld

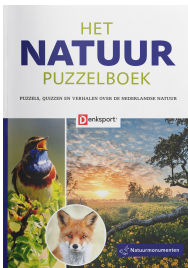
De galgenberg is met enige moeite links van het pad te herkennen aan het groepje oude dennen dat erop staat. In de Middeleeuwen werden hier mensen opgehangen. De terechtstelling vond plaats langs een drukke weg zodat iedereen kon zien wat er van misdadigers terecht kwam.

Word nu ook lid

Sluit je net als 968.000 anderen aan bij Natuurmonumenten. Je beschermt niet alleen de natuur in Nederland, maar je ontvangt ook een welkomstpakket en alle ledenvoordelen.

nm.nl/de-natuur-in/word-lid

Nieuw: Het Natuur Puzzelboek

Het Natuur Puzzelboek: een boek van 160 pagina's vol puzzels, verhalen en weetjes over de natuur in Nederland. Leuk om zelf mee aan de slag te gaan of om cadeau te geven. Je bestelt 'm op

nm.nl/puzzelboek